

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETNO XII., ST. 76 — CENA 10 DIN

KRANJ, 28. SEPTembra 1959

Finančno stanje okraja in občin na seji OLO Kranj

Jutri, 29. septembra, bo Okrajinski ljudski odbor Kranj na 27. skupni seji obeh zborov razpravljal in sklepal o finančnem stanju okraja in občin, o delu Zavoda za izobraževanje kadrov in prečiščevanje organizacije dela, o razrešitvi sodnika za prekrški in o ustanovitvi in imenovanju komisije za potrjevanje sadnega razmnoževalnega materiala. — Po skupni seji bosta ločeni seji obeh zborov. Na dnevnem redu bo razprava in sklepanje v predlogu odloka o potrditvi sklepala računa o izvršitvi proračuna občine Kranj za leto 1958, razprava in sklepanje o spremembah in dopolnitvah odloka o položajih plačah uslužbenec upravnih organov in proračunskih zavodov OLO Kranj in razprava ter sklepanje o garanciji podjetju Iskra Kranj za najetje dolgoročnega posojila iz splošnega investicijskega sklada za povečanje obratnih sredstev. Okrajni zbor bo razen tega sklepal še o verifikaciji mandata odbornika OZ.

Srečanje v Završnici

Završnica, 27. septembra.

Tudi drugi dan proslave v Završnici pri Žirovni je potekal v znamenju dežja, blata in dežnikov. Zaradi slabega vremena je bil spored precej skrčen. Odpadel je orientacijski ocenjevalni pohod, demonstracija Gorske reševalne službe in enot JLA ter koncert zabavnega orkestra RTV Ljubljana.

Na zbornem mestu in na kraju, kjer so teborigi planinci, taborniki in vojaki, se je zbralok okoli 5000 mladincov in mladine iz vseh krajev Gorenjske in drugih predelov Slovenije, mladih planincev in tabornikov Jugoslavije in okoliških prebivalcev. Zborovanje se je pričelo ob pol desetih dopoldne. Med udeleženci zpora mladih planincev Jugoslavije in slovenske mladine so bili tudi predsednik CK LM Jugoslavije Mika Tripalo, član IK CK ZKS Boris Zihler, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj Vinko Hafner, organizacijski sekretar OK ZKS Kranj Jakob Žen,

predsednik OK LMS Kranj Zdravko Krvina in drugi. Zborovanje je otvoril predsednik Občinskega komiteja LMS Jesenice Roman Tržan, ki je pozdravil vse navzoče in dal besedilo Miki Tripalu. Ta je v sestavu govoru očrial pot prvega sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanovića, ki se je na tem mestu pri legalnem prehodu čez mejo leta 1922 smrtno ponesrečil, in govoril o slavnih in težkih dneh skojevcov v mladini v času po ustanovitvi SKOJ med vojno in vojni. Nato so prebrali še pozdravno brzozavko predsedniku republike Josipu Brozu-Titu, nadaljnji spored slavlja pa je zaradi slabega vremena odpadel.

Demonstracije Gorske reševalne službe in enot JLA so zaradi slabega vremena odpadle. Pač pa so vojaki — planinci ponazorili napad na sovražnika. V pobočju nad prireditvenim prostorom, kjer se je iz megle komaj videl velik napis »40 LET KPJ IN SKOJ«, so po končanem zborovanju pričele pokati puške, v gozdilku na drugi

strani pa se je oglašala brzostrelka.

Klub blatu, ki so ga mladi planinci, taborniki, stari borci in vojaki mešali z okovanimi gorskimi čevljimi, in klub dežu ter množici dežnikov in dežnih plaščev vseh vrst, klub vsemu temu ni bilo moč pokvariti dobrega razpoloženja starih borcev in skojevcov, ki so tu v prijetnem kramljanju obujali spomine na prijetne in težke dogodek iz vojnih časov. Vsaka skala, vsaka stezica jim je utrnila spomin na ta ali oni dogodek. Kramljalci so, si ogledovali v meglo zavita pobočja, poraščena s košatimi smrekami, pripravovali mlajšim o bojih, o naporni poti do osvoboditve, o herojstvih in tragedijah, ki so jih v 40-letnem boju za pravice delovnega človeka preživela mnogi mladi komunisti — dež pa je padel! To jih ni motilo, da se ne bi ustavili še ob spomeniku prvemu sekretarju SKOJ Dragoljubu Milovanoviću. Poštali so ob skali, nad katero so v vetrinu in dežu plapole zastave. Postali so in se zamislili — in marsikom je stopila solza v oči...

Da, ta bronasti spomenik — dove iztegnjeni, po svobodi in pravici hrepeneči roki, vmes pa pretrgana vrh, ki pomeni smrt mladega Dragoljuba — ta spomenik na tej skali bo še poznam rodom naših mladih ljudi mogičen dokaz hrabrosti in neustrašnosti v borbi za svobodo. — Zastave bodo izginile, taborniki in planinci bodo pospravili svoje šotorje in odšli na svoje domove in v šole širom po domovini, skala in spomenik na njem pa bosta ostala — kot nevsiljiv okras tega koščka naše dežele in kot spomin na vse tiste, ki se jim je nit življenga pretrgala prej, kot pa je zasijalo sonce svobode...

Ko smo odhajali, po ozki, blateni poti proti Žirovni, je še vedno deževalo. Tudi drugi so odhajali — pa niso misili na dež in b lato! Preveč je bilo zanje, da bi bili v vriskali, da bi bili razigrani in veseli — saj so videli tako lep košček naše domovine, videli so smreke pa hraste in mogočno pobočje Stola, videli so slovensko zemljo, ki diha iz sebe svobodo in prostost, videли pa so tudi tisti spomenik, dove iztegnjeni, hrepeneči roki in pretrgana vrh...

Nekaj pred 4. uro po polnem je bila žalna komemoracija na pokopališču v Breznici, ob Milovanovičem grobu. O delu mladega revolucionarnega delavca iz Beograda je govoril sekretar OK LMS Viktor Kralj, nato pa so številne delegacije položile na grob vence, med njimi tudi delegacija CK LMS, OK ZKS, OK LMS Kranj, okrajnega odbora ZB in druge. Komemoracije so se med drugim udeležili član Izvršnega komiteja CK ZKS in sekretar OK ZKS Franc Popit, član

Na zborovanju je govoril predsednik CK LMJ Mika Tripalo

Milovanovič. Nekaj pred 4. uro po polnem je bila žalna komemoracija na pokopališču v Breznici, ob Milovanovičem grobu. O delu mladega revolucionarnega delavca iz Beograda je govoril sekretar OK LMS Viktor Kralj, nato pa so številne delegacije položile na grob vence, med njimi tudi delegacija CK LMS, OK ZKS, OK LMS Kranj, okrajnega odbora ZB in druge. Komemoracije so se med drugim udeležili član Izvršnega komiteja CK ZKS in sekretar OK ZKS Franc Popit, član

Predstavniki tabornikov in planincev med zborovanjem pred tribuno

Odkritje spominske plošče Dragoljubu Milovanoviću

Završnica, 26. septembra.

V okviru številnih proslav, posvečenih 40. obletnici KPJ in SKOJ, so se danes začele svečanosti tudi v Završnici, na kraju, kjer je tragično preminil prvi sekretar SKOJ Dragoljub Milovanović.

predsedstva CK LMS Tone Poljak, predsednik Okrajnega odbora ZB Kranj Ivan Bertoncelj-Johan in drugi.

Okoli pol šeste ure se je začela slavnost v Završnici. Zaradi močnega dežja je del programa odpadel. Udeleženci (bilo jih je nekaj sto) so se zbrali pred kamnom, v katerem je vzdana spominska plošča Dragoljubu Milovanoviću. O smrti mladega revolucionarja in delu SKOJ je govoril član CK ZKS Franc Klopčič v odkril spominsko ploščo. Predsednik Občinskega LO Jesenice Franc Treven pa jo je v imenu ObLO sprejel v varstvo. Odkritju plošče so prisostvovali tudi predsednik CK LMJ Mika Tripalo, član IK CK ZKS Boris Zihler, sekretar OK ZKS Franc Popit in številni drugi gostje iz vseh republik.

Več pazljivosti pri delu in urejenosti na deloviščih

Na zadnjem zasedanju VI. redne skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje je bilo govora tudi o delu Komisije za higienosko-tehnično zaščito.

Na prvem mestu po številu nesreč je Tovarna verig v Lesčah. Po težjih nesrečah s posledico invalidnosti in po smrtnih nesrečah je na prvem mestu Zelezarna Jesenice.

Komisija za HTZ je v razgovorih s predstavniki podjetja Veriga v Lesčah ugotovila, da je visokega števila nesreč krije slab organizacija dela, predvsem notranji transport in red na deloviščih. Podobne vročke nesreč so ugotovili tudi v tovarni Sava Kranj in v podjetjih lesne industrije MLIP Češnjica v Zelezničkih, Roleta mizarstvu Kranj, MLIP Jelka v Radovljici in LIP v Tržiču.

V gradbeništvu je najbolj kritično podjetje Sava Jesenice. Analize so pokazale skrajni nedel na deloviščih in pomankljivo organizacijo dela. Tudi tu znaša odstotek na staž 33% in je v primeru z ostalim gradbeništvom za 11% višji.

Z obravnavo podjetij so bile napravljene tudi analize nesreč, ki se pogosto pojavljajo. Preiskave nesreč na poti na delo in z dela so praktično brezuspešne, ker je tvo odvisno samo od raziskav posameznih podjetij.

Društvo varnostnih inženirjev in tehnikov na Gorenjskem izvaja svoj program izobraževanja varnostnih tehnikov po podjetjih, referentov HTZ in vodilnega kapljice so se zbirale na telesu. Toda nihče se ni ganil. Vztrajali smo do konca. Potem, ko je Klopčič odkril spomenik, je vodil JLA izstrelil častno salvo, predsednik ObLO Jesenice Franc Treven pa je prevzel spomenik v varstvo.

Preden smo se razšli, je bilo spet čuti iz zvočnika »Napovedanega večera ob tabornem ognju ne bo. V primeru slabega vremena odpade tudi tekmovanje ekip v orientacijskem ocegnevalnem pohodu. O nadaljnjem programu vas bomo sproti obveščali...«

Prede smo se razšli, je bilo spet čuti iz zvočnika »Napovedanega večera ob tabornem ognju ne bo. V primeru slabega vremena odpade tudi tekmovanje ekip v orientacijskem ocegnevalnem pohodu. O nadaljnjem programu vas bomo sproti obveščali...«

Kranj, 27. septembra.

Včeraj dopoldne je sprejel predsednik OLO Kranj Vinko Hafner delegacijo italijanskih socialističnih predsednikov občin. Razpravljali so o komunalnem sistemu. Opoldne sta italijanski gostom predsednik OLO Vinko Hafner in predsednik Okrajnega odbora SZDL Franc Popit priredila kosilo v hotelu Evropa.

Namesto ob tabornem ognju kramljanje pod dežni

Bolj ko se je ura nagibala pozemu popoldnevnu, bolj leno in pusto so se vlačile megle pod Karavankami in v dolini Završnice. Spogledovali smo se in ugibali: ali bo vreme ali ne... Prihajali so ljudje iz vseh strani. — Vse več jih je bilo. Pričelo pa je tudi deževi. Mnogi so se stiskali pod šotorje ob robu majhnje jase, kjer je bila že pripravljena tribuna. Tabor je bil nekoliko višje in stojnice z jestvinami in piščanicami, mlajši z zastavami, na sredi pa velik kup pripravljen za taborni ogenj. Vse je bilo nared. Le vreme ni vzdržalo, začelo je vse bolj litati. Prihajali so avtomobili z gosti, prihajali so drugi. Slabo vreme ni moglo zadržati niti omajati našega razpoloženja. Med vsem tem so odmevali zvoki godbe, vrški mladih planincev in mladincov. »Udeležence proslave obveščamo, se je čul hripav glas iz zvočnika, »otvoritev tabora odpade zaradi slabega vremena. Čez nekaj trenutkov

Dragoljuba Milovanovića Franc Klopčič. Govoril je o delu tega mladega delavca iz Beograda in predanega revolucionarja in o 40-letnem razvoju Komunistične partije in SKOJ. Milovanović je bil prežet z napred-

Sotri mladih planincev in tabornikov Jugoslavije

ObLO Kranj bo razpravljal o preskrbi z mesom

V četrtek, 1. oktobra bo Občinski ljudski odbor Kranj na ločnih sejah obeh zborov obravnaval poročilo Sveta za blagovni promet o preskrbi z mesom in o ukrepih za odprtak krompirja, razpravljal in sklepal bo o predlogu odloka o sklepalu o predlogu odloka o sejnskem redu za plemenško živilino, o garancijah gospodarskim organizacijam, o zemljiških zadavah, o prenosu Zavoda za zapovedovanje invalidnih oseb iz pristnosti občine, o odloku o združitvi šol »Ivan Cankar« in »Lucijan Seljak« in o ureditvi novih prostorov in o poslovanju vrtca »Tugo Vidmar« in dijaške kuhinje. Na dnevnem redu na ločnih sejih obeh zborov pa bodo nekatere razrešitve te imenovanja.

Drobne iz Komende

V Komendi je v zadnjih dneh postalno živahnejše. Izredno delaven je nogometni klub društva »Planjava«, ki je odigral že več prijateljskih tekem na domačem igrišču. Čeprav so zelo mladi igralci, žanjejo prav lepe uspehe. Premagali so nogometne Vodic in Črnuc. Če bodo tako nadaljevali, bodo smeli igrati na prvenstvenih tekemah, kar si močno želijo.

Zelo živahno posluje Ljudska knjižnica, ki ima preko tisoč knjig. Ker nima sredstev za nabavo novih, so stopili v stik z občinsko njžino in se dogovorili za sposojanje knjig. Stevilni brači so to vest sprejeli z veseljem, saj bodo tako lahko prišli do mnogih novih knjig.

Kino predstave v Komendi privabljajo iz dneva v dan vedno več obiskovalcev. Vsi pa že težko pričakujejo obnove kabine in aparatur iz kina Duplice. S postavitvijo novih aparatur bo izpolnjena dolgoletna želja: gledati film nemoteno, brez presledkov.

V nedeljo, 20. septembra so bile tradicionalne konjske dirke. Tekmovalo je več tekmovalcev iz Komende, okolice in Ljubljane. Lepo vreme je privabilo veliko gledalcev. Organizator dirk je bil Janko Juhart, predsednik konjeniškega kluba, ki je tudi tekmoval v zasedenih prvih mest.

Kmetijska zveza v Komendi sklepa pogodbe s kmeti za kooperacijo. Že lani je bilo posejanih precej italijanskih vrst pšenice, letos pa jih namenljajo posejati še več.

Ker je bila v Komendi med vojno požgana šola, hodijo sedaj otroci k pouku v bivšo hirnalcu. Prostori ne ustrezajo, otrok pa je vsako leto več. Vaščani bodo pričeli z gradnjo novega šolskega poslopja. Izvolili so gradbeni odbor, ki zbirajo prispevke po okoliških vasah. Stevilni ljudje so močno zainteresirani in pomagajo pri delu materialno in z udarniškim delom.

-ca

Važnejši datumi in kraji iz NOB z območja Završnice

● Pod Stolom je bil 20. junija 1942 ustanovljen Cankarjev bataljon, ki je že devet dni kasneje porušil železniški most čez potok Završnico v Mostah. Zaradi tega je bil za 20 dni prekinjen promet na progi Jesenice—Ljubljana.

● V letu 1943 je na področju Stola operiral bataljon Gorenjskega odreda. Poleg številnih manjših in večjih akcij v tem predelu Karavank, je na Koroškem, v Bistrici v Rožni dolini, uničil tovarno eku-mulatnjev in osvobodil večje število ruskih ujetnikov, ki so se nato vključili v vrste partizanov.

● Isto leto sta se močno utrdili in ojačali organizacija Osvobodilne fronte in Partija. V Završnici je bilo središče okrajnega odbora OF ze Jesenice in Radovljico.

● Tudi Kokrski odred je bil leta 1944 ustanovljen na tem področju in en bataljon se je v večini zadrževal v dolini Završnice.

● V zimi 1944/45 je bataljon uredil svoje taboreške za Smukškim vrhom. Imenovali so ga »Tito-va vas pod Stolom«.

● Kokrski odred je imel svojo bolnišnico, in sicer najprej pod Zelenico, nato v Kotlu pod Koritem in za tem v Vratih, kjer je bolničnica lahko sprejela tudi do 30 ranjencev in bolnikov.

● Nad Jezerami je imel odred svojo puškarsko delavnico za popravilo orožja.

● Pod Bukovo pečjo je bila čevljarska delavnica, ki se je kasneje selila v Rovt v Završnici.

● Odred je imel tudi svojo posebno obveščevalno službo »Triglav« s sedežem pod Koritem v Završnici. Kasneje je obveščevalno službo razdelil; drugo postojanko

iz naših krajev

MLEKARSKA ŠOLA NAJBOLJŠA

Od 8. do 23. septembra je delalo pri nadaljevanju gradnje vodovoda Baselj—Kranj 8 kranjskih srednjih šol.

Največji uspeh je dosegla Mlekarska šola s 108 odstotkov delovnega učinka, takoj za njo pa so se zvrstile Gumarska industrijska šola s 87 odstotki, Ekonomsko srednjo šolo s 65 odstotki, Srednja tehnička tekstilna šola s 56,1 odstotkom, Oblačilna, Pletilska in pleksarska šola 55,5 odstotka, Vajenska šola za razne stroke 53 odstotkov, Industrijska kovinarska šola Iskra z 51 odstotkom in Gimnazija s 35 odstotki delovnega učinka.

Pripomniti moramo, da je pri gradnji vodovoda delalo 75 odstotkov deklet, zato je uspeh delovne akcije še toliko večji. Najbolj so se izkazala dekleta pletilske in oblačilne stroke ter trgovske šole. Dijaki kranjskih srednjih šol so v teh dneh izkopali 1500 prostorninskih metrov zemlje, premetali 500 prostorninskih metrov zemlje in zasuli okoli 400 metrov jarkov.

-č

**NIČ VEĆ PRAHU
NA NAŠIH CESTAH**

Razen rednih del, ki jih opravlja okrajna Uprava za ceste, je letos skupno z republiško upravo v lastni režiji asfaltirala in prevlektala s protiprašno prevleko nekaj republiških in okrajnih cest v kranjskem okraju. Zaradi boljše kvalitete so nekatere ceste obdelali z dvema plastema. Najdaljši odsek, 23 kilometrov republiške ceste so protiprašno obdelali iz Kranja skozi Skofjo Loko do Gorenje vasi, nadalje od Kranja do Senčurja v dolžini 2,5 kilometra, od Bleda do Bohinja na posameznih odsekih v dolžini 10 kilometrov. Ravn tako so asfaltirali cesto proti Vršču, in sicer od Kranjske gore do »Erike« in cesto do Podkorenja.

Za republiške ceste je sredstva deloma prispevala republika, največ pa okraj, in sicer skupaj okoli 80 milijonov dinarjev.

Od okrajnih cest so asfaltirali in utrdili s protiprašno prevleko cesto iz Podnarta do Lipnice v dolžini 5200 metrov, z visokega do Cerkev v dolžini 5600 metrov, skozi vas Križe 600 metrov in skozi vas Žirovnica 1650 metrov. Trenutno delajo na odseku skozi vas Begunje. Za okrajne ceste so porabili okoli 24 milijonov dinarjev.

V R E M E

V začetku teda še deževno vreme, z ohladitvijo, nato pretežno lepo vreme z jutranjo slano.

</div

OBYEŠČEVALEC

NAJUGLJ

Sprejmem tako v službo čistilko, zunanjega delavca in razvalca kruha. Pekarna Kranj 4564

Trgovsko podjetje »Murka« v Lescah sprejme v službo takoj ali po dogovoru trgovskega poslovodja ali poslovodkinja in dva trgovska pomočnika ali pomočnice.

Ponudbe poslati čimprej na Upravo podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku 4565

Sprejmem 2 kravi v rejo in brezo svinjo. Naslov v oglasnem oddelku 4566

V Savskem logu se je v petek izgubila rdeča otroška jogica. — Poštenega najdeltja prosim, da jo odda v vrtcu »Tugo Vidmar« Kranj 4567

Smrekove lege prodam. Naslov v oglasnem oddelku 4568

Puškarna Kranj sprejme v uk dva vajenca za orodarsko ter enega za strugarsko stroko 4569

Iščem hišno gospodinjo z majhno pokojnino. Pripravljen sem takoj zagarantirati pol milijona svoje vrednosti. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Gorenjska« 4544

Prodam radioaparat »Vesna« — dobilen na tomboli. Ogled popoljan. Marija Lotrič, Praše 33 4553

Prodam plug obračalnik, nemški v zelo dobrem stanju. — Ribnica, Velesovo 26 4554

Prodam zazidljivo parcelo. Zasavska c. 8 (Oreh) Kranj 4555

Prodam motorno kolo »Galeb« 150 ccm. Pismene podube oddati v oglasni odd. pod »Galeb« 4556

Kmetijska zadruga Besnica pri Kranju odda v najem gostilniški lokal z vsem inventarjem 4557

Upokojenec z ženo, zaposlen, žive v Kranju zaradi tesnega prostora primerno sobo — premljenjo. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Začasno« 4558

Iščem enosobno stanovanje s kuhinjo v bližini Kranja. Ponudbe oddati v oglasni oddelek 4559

Lepo nagrada dobri, kdor mi preskrbi v Kranju stanovanje ali sobo. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Tako« 4560

Iščem neopremljeno sobo kabinet v Kranju ali bližnjih okolic. Jožica Rustja, Predvor 27 4561

Sprejmem kuhinjsko pomočnico. Ljudska kuhinja Kranj, Tomšičeva 40 4562

Solska kuhinja STTS v Kranju sprejme stalno honorarno kuharico za 5 dni v tednu po 4 ure dnevno v dopoldanskem času. Interesentke naj se zglašijo v šolskem tajništvu v dopoldanskih urah. Nastop službe takoj 4563

POROČILO O ŽREBANJU JUGOSLOVANSKE LOTERIE

ki je bilo v petek v Titovem Užicu

Srečke so zadele

s končni- dobitek

cami din

00 400

2350 20.000

4810 10.000

07110 100.000

26640 60.000

37110 40.000

45570 80.000

94100 60.400

791 2.000

20031 80.000

3112 30.000

14422 40.000

25212 60.000

43182 40.000

60752 60.000

057032 300.000

682462 200.000

83 400

543 8.000

9493 10.600

21683 100.400

98233 40.000

407573 500.000

543063 300.000

692652 400.000

4 200

6814 30.200

82954 40.200

623424 800.200

145 2.000

465 2.000

605 2.000

8445 10.000

366 4.000

476 5.000

856 2.000

72886 80.000

084086 200.000

108976 1.000.000

429586 600.000

25767 60.000

52787 100.000

58357 40.000

511767 300.000

8 200

07928 40.200

49 1.000

79 800

469 4.000

5369 20.000

458419 200.000

V Ljubljani tri premije: milijon na številko 108976, 300.000 din na številko 511767 in 200.000 din na številko 458419.

KINO.

Bled: 28. do 30. septembra ameriški barvni film »V POMLAĐI ZIVLJENJA« — predstava vsak dan ob 18. in 20.30.

Radovljica: 29. septembra ob 20. uri in 30. septembra ob 18. in 20. uri fancoški barvni cinemascope film »NOTREDAMSKI ZVONAR«. Duplica pri Kamniku: Zaprt.

RADIO LJUBLJANA

PONEDELJEK, 28. SEPTEMBRA

8.05 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 8.20 Naš podlistek — Grga Novak: V deželi faraonov — I.; 10.10 Orkestralne miniature; 10.45 Zborovske skladbe Petra Jereba; 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Jože Belin: Najtrjši oklep; 12.00 »Nocoj, tovariši v napad...«; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. France Mežan: Izkušnje v reji bekonov; 12.45 Operetni napevi; 14.10 Pisani zvoki z Dravskega polja; 15.30 Skladbice za kratek čas; 16.00 Na platnu smo videli; 16.20 Ugane, kaj igramo; 18.00 Turistična oddaja; 18.15 Poje Ljubljanski oktet; 18.45 Okno v svet; 20.00 Glasbeni varieté; 21.00 Ritmi za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 V plesu do polnoči.

PETEK, 2. OKTOBRA

8.20 Naš podlistek — Grga Novak: V deželi faraonov — II.; 9.00 Pesmi na otroška besedila poje ženski zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja; 9.45 Z modrih Havajev; 10.00 Orkester RTV Ljubljana vam igra dela jugoslovenskih avtorjev; 11.00 Triarije iz Rossinijeve operе Sevilljski brivec; 12.00 Otroci pozdravljajo; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Peterzel: Promet z živino; 12.40 Majhni vokalni ansambl pojo; 13.30 Prizori iz opere »Kavalir z rožo« Richarda Straussa; 16.00 Sportna reportaža;

SOBOTA, 3. OKTOBRA

8.20 Pionirski tehnik; 8.40 Mladina poje; 10.30 Arije iz francoskih oper; 11.00 Od tanga do sambe; 11.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 12.00 Zvoki s citer; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. France Mežan: Izkušnje v reji bekonov; 12.45 Operetni napevi; 14.10 Pisani zvoki z Dravskega polja; 15.30 Skladbice za kratek čas; 16.00 Na platnu smo videli; 16.20 Ugane, kaj igramo; 18.00 Turistična oddaja; 18.15 Poje Ljubljanski oktet; 18.45 Okno v svet; 20.00 Glasbeni varieté; 21.00 Ritmi za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 V plesu do polnoči.

NESREČE

PREHITEVAL JE

Pretekli torek je prišlo v vasi Pristava pri Tržiču do hujše prometne nesreče, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev. Ob 9.30 dopoldne je hitel po cesti proti Tržiču avtomobil avstrijskega državljanina M. iz Celovca. Ko je prispev v bližino hiše št. 7, je hotel prehiteti vprežni voz. Medtem ko je prehiteval, pa je voznik opazil, da mu prihaja iz nasprotne strani nekaj osebnih avtomobilov. Ker je vozil dokaj naglo, so bili vsi napor, da bi nesrečo preprečil, brezuspešni. Z močnim zaviranjem in sprenim krmarjenjem se je vozniku avstrijskega osebnega avtomobila posrečilo izogniti se trčenju, vendar je avtomobil zanesel s ceste, kjer se je dvakrat prevrnil in obležil v dva in pol metra globokem jarku. Kljub temu, da je avtomobil utpeljal škodo za preko 250.000 dinarjev, je sopotnica, voznikova mati, utpelja lažje poškodbe na glavi. Voznik je ostal nepoškodovan.

TOREK, 29. SEPTEMBRA

8.05 Oddaja za otroke 8.35 Emil Adamič: Koroška gita; 9.35 Samospivi jugoslovenskih skladateljev; 10.10 Na vrtljkah zabavnih zvezkov; 11.00 Za dom in žene; 11.15 Dopoldanski koncert; 12.15 Kmeti-

ko, zunanjega delavca in razvalca kruha. Pekarna Kranj 4564

Trgovsko podjetje »Murka« v Lescah sprejme v službo takoj ali po dogovoru trgovskega poslovodnika ali poslovodkinje in dva trgovska pomočnika ali pomočnice.

Ponudbe poslati čimprej na Upravo podjetja. — Plača po tarifnem pravilniku 4565

Sprejmem 2 kravi v rejo in brezo svinjo. Naslov v oglasnem oddelku 4566

V Savskem logu se je v petek izgubila rdeča otroška jogica. — Poštenega najdeltja prosim, da jo odda v vrtcu »Tugo Vidmar« Kranj 4567

Smrekove lege prodam. Naslov v oglasnem oddelku 4568

Puškarna Kranj sprejme v uk dva vajenca za orodarsko ter enega za strugarsko stroko 4569

V Ljubljani tri premije: milijon na številko 108976, 300.000 din na številko 511767 in 200.000 din na številko 458419.

Dopoldanski koncert; 12.15 Kmeti-

• TELESNA KULTURA •

ČETRTKO KOLO SLOVENSKE GONSKE LIGE V NOGOMETU

TURNIR KANDIDATOV

**Napovedi domačinov
se niso uresničile****Branik : Triglag 4:2 (2:1)**

Kranj, 27. septembra — Vreme

neženo vratar domačinov tako ne-

srečno lovil, da se mu je izmu-

nila v gol. Po zamenjavi v mo-

štvru Triglava, po kateri je pre-

šel Brezar I igrati v napad, so

domačini zaigrali nekoliko bolje.

Oster start branilca Branika je

sodnik kazoval z enajstmetrovko,

ki jo je Mihelčič uspešno

realiziral. Le dve minutni pred

koncem se je vpisal v listo strel-

cev Štefan Stular v

v 82. minutni, za goste Rojnik v 32.

43. in 54. ter Frančeškin v 88. mi-

nutni.

Moštvi sta nastopili v naslednjih

postavah — BRANIK: Eferl, Donko,

Čučko, Radulovič, Gabrijan, Elz-

ner, Plaznik, Piki, Rojnik, Fran-

českič in Štefan Stular v

TRIGLAV: Brezar III, Straus, Do-

lenc, Cebulj, Brezar I, Srakar, Če-

senji I, Mihelčič, Kraševac, G

Prva šola za tehniko vesoljnega poleta

Nedavno so v Združenih državah Amerike osnovali prvo šolo za tehniko vesoljnega poleta. Šolo sta osnovala dva znanstvenika Ameriške radijske družbe. Ta in še nekatere druge družbe, ki delajo pri konstrukciji raket, so angažirale predavatelje, in sicer 25 znanstvenikov in strokovnjakov. Solarije traja tri leta, po končanem študiju in polaganju izpitov bodo slušatelji polagali diplomo in tako dobili naslov inženirja za tehniko vesoljnega poleta. — Najvišje ameriške znanstvene ustanove to diplomo priznavajo.

OBRASI IN POJAVI

UGNALI SO GA

Odkar je Tine previkrat stopil do šolske klopi — tri leta je teza — je postal strah in trepet sošolcev in pravcati kamen spottike za učitelje. Kdo bi našel norčje, ki si jih je izmisljal iz dneva v dan. Mali neugnanec — prava reklama za živo srebro — je ogrožal pouk, med odmori je prekakoval klopi, s kredo in moko gobo obmetaval sošolce in se pogostoj zapestal v pretepe... Kdo bi našel vse tisto, kar je posredoval?

Učitelji so se posvetovali med seboj, zmajevale z glavami in skršali prevzgojiti malega neugnanca z lepo besedo in grožnjo. Pa je bilo vse skupaj bob ob steno. Nihče mu ni bil kos.

Lani, ko je Tine obiskoval tretji razred, je učiteljica poklicala Tinetovo očeta. Oče je se je vše lomilo. Občutek nove dolžnosti pa zaupanje, ki mu ga je izkazal učitelj, in ne nazadnje želja, da bi tekjal po razredu, prekakoval klopi, nagajal sošolcem in kričal — kričal — vse to se ga vsak dan tožil učitelju kot največjega nemirnega.

Ponedeljek je bil. Tik pred odmorom je učitelj povzgnil glas: »Ta teden bo skrbel za red v razredu — Tine.«

Po razredu je završalo. Tine je neodločno pogledal okrog sebe, nato se je zgrbil.

Solski zvonec je oznanil odmor. Tine je stopil k oknu in se razvoden zagledal na cesto. V njem se je vse lomilo. Občutek nove dolžnosti pa zaupanje, ki mu ga je izkazal učitelj, in ne nazadnje želja, da bi tekjal po razredu, prekakoval klopi, nagajal sošolcem in kričal — kričal — vse to se ga vsak dan tožil učitelju kot največjega nemirnega.

To pot so kričali sošolci. Podoba je bila, kot bi se navzeli Tinetrovih norčij. Morda so se hoteli Tinetu mačevati! Fant pa je opozarjal, moledoval, grozil, češ da bo vse nemire zatožil učitelju. Nič ni pomagalo.

Začel se je spet pouk. Je bil mir v razredu? Je vprašal učitelj, brž ko je stopil v razred.

Tine se je nenadoma znašel na razpotju. Naj mar pove, kako je v resinci bilo? Ne, tožaril pa res ne bo! List, kamor je bil zapisal imena najhujših razgračajev, je zmečkal v dlani.

Vsi so bili mirni, je prikimal, nato je sedel v klop.

Tistikrat se je v Tinetrovi notranosti nekaj premaknil. Morda je previkrat v življenju začel razmišljati o sebi in obsodil svoje početje. Kdo ve? Posibnil je bil Tine še vedno živahen deček, v brezglave norčje, ki so nekoč spravljale sošolce in učitelje v obup, pa se ni več spuščal.

Ko je nekaj dni za tem fant dojel, da je učitelj pohlevno bitje, brez slabih namer, je pokazal rožičke. Kar čez noč se je prelevil v starega Tineta. Na vsem lepem je podivjal. Sošolci so se spet pri-

S. S.

ROMAN II. del

Mimi Malenšek Konič

Teden dni po sodni razpravi je spet prišel Hetori na spregled. Prišel je čisto poslovno, s kupom listov pod pazduho, pogledal po vigencu, nato v skladisču in določil, katere zaboje bo treba odpeljati. Potem je v naglici načekal pobotnice za blago in jih izročil Dominiku. Nazadnje je povedal, da se je Herderju posrečilo dobiti Španovo fužino, ki bo poslej delala za Družbo.

Dominik je molč poslušal njegovo pripovedovanje in ga ves čas gledal. Hetori se je obračal stran, kakor bi ne maral srečati njegovega pogleda. Ko je končal, je Dominik rekel:

»Kdo je dovolil Herderju plačati tako visoko najemino?«

»Saj smo se vendar menili o tem, ti si bil tudi zraven,« je odvrnil Hetori.

»Da, toda ne o tem, koliko bomo plačali. Po mojem je preveč. Preveč zato, ker ne bomo mogli fužine popolnoma izkoristiti. Mi ne potrebujemo toliko železa, kolikor bi ga lahko dobili iz fužine.«

»Prodajali ga bomo drugim.«

»Komu?« se je jezno zasmehal Dominik. »Podjetnikov, ki bi res dali kaj prida izkupička, ni več. Zadruga dobiva železo od drugod, kljub prevozu je cenejše, kot ga bomo imeli mi. Če je torej Herder obljudil previsoko najemino, naj razliko plačuje iz svojega. Mene nji nihče vprašal za mnenje.«

Naseljevanje naših krajev

Za naseljevanje Gorenjske v predstovanski dobi je značilno, da posamezna nahajališča izvirajo iz različnih dober. Zastopana sta paleolitik in neolitik (starejša in mlajša kamena doba), še več nahajališča pa datira v bronasto in železno dobo. Prav tako so pogosta tudi nahajališča iz rimske dobe.

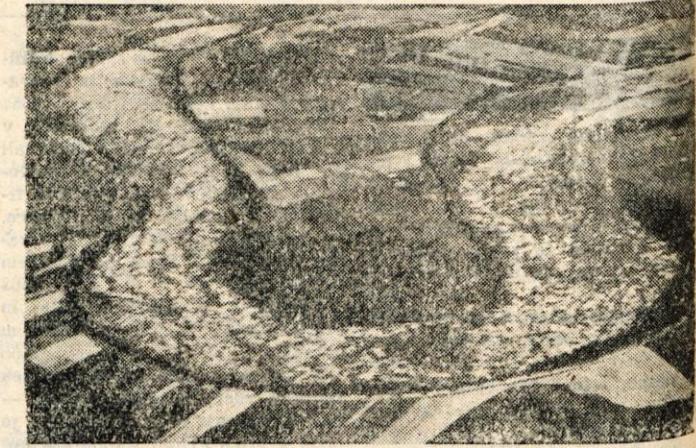
Novo življenje je zajelo Gorenjsko v zadnjem četrletju VI. stoletja, ko so se tu začeli pojavljati Slovenci, ki so to ozemlje zelo neenakomerno naselili. Sodeč po imenih nekaterih krajev, je del romanskega in romaniziranega pre-

bivalstva preživel slovensko naseljevanje.

Novo razdobje v naseljevanju Gorenjske predstavlja čas planske srednjeveške kolonizacije. V prvi fazi, ki je trajala do sredine XII. stoletja, se kolonisti usmerjajo delno na odprtje teritorije po dolinah in ravneh, katerih so se prvi naseljeniki že izogibali, delno pa se usmerjajo tudi v planinske kraje, ki do tedaj še niso bili naseljeni. Nekateri lastniki zemlje so že tedaj dosegli koloniste s svojimi oddaljenimi posesti. V naslednji fazi, ki je trajala do 14. stoletja, so kolonisti pričeli s krenjem gozdnih površin. — Razen izrazito vaških naselij se do 14. stoletja pojavi tudi več naselij z drugačno gospodarsko bazo. Srednjeveška mesta Gorenjske so se razvila iz upravnih centrov in trgovskih središč. V ta središča že v srednjem veku prodriajo tudi tuji elementi. Drugo skupino neagrarnih naselij je povzročilo topilnictvo, ki se je razvijalo od napredku industrializacije.

Po referatu Pavla Blaznika na kongresu jugoslovenskih etnografov na Bledu — pripredil A. T.

Suša na Švedskem

V zadnjem mesecu mi skoraj na vsem Švedskem padlo niti ene kapljice dežja. Letina je bila uničena, gozdni požari so bili na dnevni redu. Vodno stanje jezer in rek je bilo nizko kot še nikoli in posamezni vodni tokovi so popolnoma usahnili. — Za splavarstvo takoj važna reka Dalälven, je povsem usahnila, tako da so bili splavari v vsej deželi brez dela.

Ohranitev zdravja starejših ljudi

Nedavna skupščina Ameriškega združenja zdravstvenih društva je bila posvečena vprašjanju ohranitve starčnega in duševnega zdravja starejših ljudi.

Dr. Edward L. Bortz, predsednik ameriškega združenja zdravstvenih društva je v svojem referatu prebral »zdravstveni program za starejše ljudi. Program vsebuje deset točk in pravi nastope:

Potrebna je hrana, ki vsebuje

več beljakovin, vitaminov in teči, ki so danes navedno povezani z duševnimi napetostmi. Razen tega pomeni življenje med prijatelji, pravo srce za starejše ljudi.

VSE IZ PAPIRJA

V zadnjem času v Združenih državah Amerike izdelujejo predmete iz papirja, ki so čvrsto izdelani in trajni. Ameriški tisk je pred nekaj mesecih pisal o tem, kako je nekaj bolnišnic dobila božično perilo iz specialnega papirja. Tega perila seveda ne prejde, ampak po uporabi odvrijejo.

Sedaj so odspolni na tržišču botrote, grelni vreče, ležalnike — vse izdelano iz papirja. Vse te predmete prodajajo z garancijo za eno sezono in imajo za prednost, da so zelo poceni. Napravljeni so iz specjalnega papirja, izdelanega iz celuloznih vlaken in vlaken pojavnih z naylonom. Ta papirnat material se lahko zvije in šiva po volji. Je negorljiv in nepremičljiv.

Stoletno spanje orhideje

Po sto šestnajstih letih spanja je v botaničnem vrtu v København neka mehiška orhideja prekrasno cvetela. To orhidejo je iz Mehike 1843. leta prinesel znani danski fizik Hans Christian Øersted, ki je odkril elektromagnetizem in njegove zakone. V svoji domovini bi ta cvet cvetel vsako leto, toda v botaničnem vrtu v København je v razkošnem cvetu, kot da bi zaspal — izumrl vse živiljenje. Botaničarji so bili prepričani, da orhideja ne bo nikoli več cvetela, a se je zgodilo obratno, cvet se je »prebudil« in cvetel v prekrasnih barvah. Direktor botaničnega muzeja v København, dr. Eagerup meni, da je neobičajno topilo in dolgo letosno poletje na Danskem povzročilo nenadni cvet orhideje.

MAURICE CHEVALIER snema nov film

Maurice Chevalier je slavil svoj 71. rojstni dan, obkrožen od filmske ekipne, ki v Hollywoodu snema film »Can-can«. V tem filmu iz veselega Pariza igra Chevalier v glavnih vlog. »Igral bom vse do teles, dokler mi bodo dajali vloge — je rekel Chevalier svojim gostom. Biti igralec, to je moje največje zadovoljstvo.«

SONCE POSTAJA SVETLEJŠE

V zadnjih petih letih je sonce postalo svetlejše za dva odstotka. To so ugotovili znanstveniki ameriškega observatorija Lowell v Arizoni, ki merijo svetlobo sonca v odnosu na Uran, Neptun in 16 zvezd. Predpričani so, da povečanje svetlobe narašča sorazmerno s počevanjem sončne topote.

Po mnenju znanstvenikov observatorija s povečanjem svetlobe sonca ne bo več ledetako vplivali na klimatske raznobe. Ta pojavi utegne pravljice, zaradi katerih je včasih prišlo do tega, da se je polarni led naglo topil in populacija prostrana področja zemeljske krogline.

Do sedaj so bili prepričani, da je topota sonca vedno enaka, zato so tudi imenovali »sončna konstanta.«

»Kaj pa misliš!« ga je oholo zavrnil Hetori. V glasu mu je zvenel prezir, ki ga je Dominik dobro razumel. Nehote se je ozrl proti zgornjemu vigencu. Jasno se je zavedel, da zdaj, ko je obdržal zase samo polovico ognjišč in so se kupci že privadili Družbo, ne bi mogel kljubovati onim trem. Lani še, takrat je bilo drugače, letos — ne več.

Ločila sta se s tisto ljubljnostjo, za katero je vsak komaj prikrival prezir in sovraščvo. Ko je Dominik ostal sam, je zamišljeno pogledal proti Španovi fužini. Dimnik je mrtvi in sajasti togo strmelji proti nebu. Kakor grobijo. Ko bi se Družba ne usmili fužine, bi kmalu dvorišče začela poraščati koprive.

Stoji, si je rekel Dominik. Doslej še nikoli ni stala. V kratkem pa bo spet zagorelo v pečeh in fužina bo delala — za druge. Tudi zame. Moral bi se veseliti, ker bo delala zame, slovita Španova fužina. Vrag vedi, zakaj se ne more. Pri nas pa se dela noč in dan in se tudi ne more veseliti. Zazde' se mu je, da je bil mnogo srečnejši, ko je še sam nabijal po naklu in ponoc zaskrbljeno premoščil, kako bo plačal delavce, ko bo prišla plačilna sobota. Vse skupaj ni več tako, kot bi moral biti, je pomisli. Živo si je predočil Hetorijev ošabni obraz. Filip je bil zdaj spet natankot tak, kakor davno prej, tedaj, ko se je še opiral na Špana. Zdaj si je našel drugega. Herderja. In on jim ne more več kljubovati. Če se združijo zoper njega, kdo ve, morebiti jim bo končno celo rad prodal deleže, da se otrese Družbe in vsega. Res, to bi bila poguba, toda... Dominik je pomisli na Pavla.

Vse skupaj mu bom dal iz rok. Naj se ubija, saj sem se jaz tudi. Ko bo za njim toliko let dela, kot za meno, bo vedel drugo o svetu, kot ve danes. Takrat bo spoznal, da je svet praklete umazan. Eh...

Shema izstrelitve druge sovjete kozmične rakete na Luno: 1. Zemlja, 2. raketa, 3. smer poleta rakete, 4. prostor na Luni, kamor je prispevala raketa, 5. položaj Lune v trenutku, ko se je raketa dodatkovila, 6. položaj Lune v trenutku starta rakete, 7. kroženje

Lune

»Toda... toliko že menda smemo zaupati drug drugemu! Herder ni preplačal! Morebiti res ne bomo mogli fužine povsem izkoristiti, kljub temu pa jo potrebujemo. Ali se misliš upreti? Hočeš, da se pogodbam razdere?«

»Premisliš bom,« je rekel Dominik.

»Dominik!« Hetorijev glas je bil preteč. »Ti ženeš vso stvar predaleč. Že takrat na sodišču si se zaletel. Kdo te je izvlekel, ker si žalil sodišče, če ne Herder? Ne pozabi tega!«

»Na lep način me je izvlekel. Trdil je, da sem bebast.«

»Kaj drugega je bilo res težko reči. Pozabil si, da bi mi morali držati skupaj kakor členi v verigi! Pozabil si, kdo so naši nasprotniki!« Hetori je zamahnil proti zgornjemu vigencu.

»Požgati ste mi hoteli!«

»Ne nori! Ko bi bilo tudi res, bi začgali — zadruži!«

»Ne, ampak mojemu sinu!«

Hetori ni vedel, kaj bi odgovoril. S konico zlikanega škornja je razgrebel pesek po tleh. Potem je pogledal Dominiku naravnost v oči.

»Mi se pravzaprav nismo nikoli razumeli. Saj še nisi pozabil, Dominik, a? In če ti je težko delati skupaj z nami, Herder je pripravljen kupiti tudi tvoje deleže.« Utihnil je in čakal, kaj bo rekel Dominik.

Dominik je stisnil ustnice. Spodnja, razcepilena od strela in modrikasta, mu je podrhčevala.

»Tudi o tem ste že govorili?« je vprašal in težko zaje sapo.

»Treba je biti na vse pripravljen.«

»Prav,« je rekel Dominik. »Računajte. Čakajte. Preko mene ne morete. In Herder ne bo dobil mojih deležev, nikoli! Prej jez njegove!«